

Služby pro osoby s autismem a jejich rodiny se za posledních 10 let výrazně proměnily

2.11.2023 - | Krajský úřad Pardubického kraje

Odborníci, kteří tvoří Pracovní skupinu pro osoby s poruchou autistického spektra (PAS) při Krajském úřadu v Pardubicích, hodnotili uplynulých deset svého úsilí o zlepšení podmínek pro děti a dospělé s touto diagnózou v našem kraji. Od jara 2013, kdy se hybatelem změn staly Lentilka - Dětské rehabilitační centrum a Rodinné Integrační Centrum, a koordinační roli převzal Pardubický kraj v čele s radním Pavlem Šotolou, se podařilo dosáhnout mnoha tehdy zdánlivě těžko dosažitelných cílů.

„Začínali jsme tím, že jsme mapovali potřeby osob s PAS v Pardubickém kraji v oblastech zdravotnictví, školství a sociálních služeb. Naším cílem bylo zajištění včasné a komplexní diagnostiky, screeningového vyšetření dětí pediatri v 18 měsících, dostatečného počtu dětských psychologů a pedopsychiatrů, zajištění asistenta pedagoga pro děti s PAS v předškolním a školním vzdělávání a zajištění dostupnosti terénních, ambulantních a pobytových služeb pro osoby s PAS, podporování podmínek vstupu osob s PAS na trh práce a zajištění vzdělávání pracovníků a pečujících osob. K tomu se přidala i osvěta o této problematice,“ vzpomíná Gabriela Bělková, která stála u počátků všech aktivit.

Ne všechno bylo možné měnit přímo na krajské úrovni. Například nedostatek dětských psychologů a pedopsychiatrů trvá, ale celostátně se podařilo například zařadit od začátku roku 2017 povinný screening dětí v 18 měsících věku v ordinacích praktických lékařů pro děti a dorost, který platí zdravotní pojišťovny.

Začalo to adresářem a novými službami

Prvním konkrétním výstupem pracovní skupiny v kraji bylo vytvoření velmi podrobného Adresáře služeb pro osoby s poruchami autistického spektra pro Pardubický kraj, který neustále aktualizuje Rodinné Integrační Centrum.

Dalším krokem byl rozvoj i zřízení nových služeb, na které mohou lékaři odkazovat rodiče, u jejichž dětí je podezření na PAS. Jedná se zejména o zdravotnická zařízení, sociální služby rané péče pro děti s PAS ve věku od 1 do 7 let a sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, zařízení předškolní a rehabilitační péče. Díky včasné podpoře se daří vytvářet vhodné podmínky pro rozvoj schopností dětí s PAS (nebo s podezřením na PAS), začleňovat je do kolektivu a pomáhat rodičům zvládat náročnou situaci po sdělení diagnózy.

Pobytové služby jsou v komunitním bydlení

Současně došlo k vybudování kapacit pobytových služeb pro děti a dospělé, jejichž péči nelze zajistit v běžném prostředí rodiny. „Zajistili jsme vznik specializované služby pro děti a mladé dospělé s chováním náročným na péči v rámci Domova pod hradem Žampach. Postupně jsme zde navyšovali kapacitu až na současných 9 lůžek pro dlouhodobý pobyt a 3 lůžka odlehčovací,“ uvádí jeden z příkladů nových služeb radní Pavel Šotola a pokračuje: „Uživatelé pobytových služeb kraje s PAS mají také samostatné komunitní bydlení v rámci Domova sociálních služeb Slatiňany, a to v domcích v Presích, a dále v rámci Centra sociálních služeb Bystré. V Rodinném Integračním centru se podařilo založit službu Sociální rehabilitace pro dospělé osoby s PAS. Do sítě sociálních služeb v kraji jsme v posledních letech nově zařadili službu denní stacionář pro klienty s kombinovaným postižením

včetně PAS a terénní službu osobní asistence.“

Edukace učitelů a zdravotníků

Pracovní skupina se také intenzivně zabývá spoluprací s učiteli a jejich edukací, jak s dětmi a s celým třídním kolektivem adekvátně pracovat. Učitelům je dostupná podpora poradenských pracovišť a široká nabídka vzdělávacích programů v rámci celoživotního vzdělávání.

I když to všechno znamená zcela zásadní pokrok, děti s poruchou autistického spektra stále přibývá, a tudíž práce nekončí. Pobytové a sociální služby zejména pro klienty s chováním náročným na péči chybí zatím na Pardubicku. Je potřeba více rozvíjet terénní sociální služby pro osoby s PAS. „Pro děti s náročným chováním potřebujeme zajistit dostupnost zdravotní péče ve specializovaných zdravotnických zařízeních a v ostatních zařízeních edukovat zdravotníky v přístupech k pacientům s PAS. Rádi bychom také, abychom mohli zajistit individuální asistenci dětem při plnění školní docházky, ale také v rámci družin a odpoledních zájmových aktivit,“ dodává ředitelka Rodinného integračního centra Hana Janiková.

<https://www.pardubickykraj.cz/aktuality/122611/sluzby-pro-osoby-s-autismem-a-jejich-rodiny-se-za-poslednich-10-let-vyrazne-promenily>